

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลจากการสอนสังคมศึกษาด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อพัฒนาการทางสัมฤทธิผลทางการเรียนและทัศนคติค่านิยมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อน

สมมุติฐานของการวิจัย

เมื่อสอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ นักเรียนจะมีพัฒนาการด้านสัมฤทธิผลทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และมีทัศนคติค่านิยมสัมพันธ์เปลี่ยนไปในทางดีขึ้น

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2517 โรงเรียนคาราคาม จำนวน 2 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 91 คน แบ่งเป็นกลุ่มเก่ง 20 คน ปานกลาง 51 คน และกลุ่มอ่อน 20 คน โดยใช้คะแนนเฉลี่ยของสัมฤทธิผลทางวิชาการรวม 3 ครั้ง เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม

ผู้วิจัยได้ทำการทดลองสอนหน่วย "วันสำคัญของชาติ" รวม 7 หน่วยด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์แก่นักเรียนทั้ง 2 ห้อง ให้นักเรียนกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และอ่อนเรียนคละกัน ทำการสอนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมงต่อ 1 ห้องเรียน ใช้เวลาในการทดลองเป็นเวลา 11 สัปดาห์

วิธีดำเนินงาน

ผู้วิจัยสร้างหน่วยการสอนขึ้น 7 หน่วย แล้วทำการทดลองใช้หน่วยการสอนเพื่อศึกษาข้อควรปรับปรุงให้มีคุณภาพดีขึ้น แล้วสร้างหน่วยการสอนเพิ่มจนครบ 7 หน่วย แล้วจึงสร้าง

แบบสอบวัดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน รวม 86 ข้อ แล้วทำการวิเคราะห์ปรับปรุงจนเป็นข้อสอบที่มีคุณภาพ รวม 80 ข้อ (คุณภาพเนวก ก.) มีค่าความเที่ยง .88 มีค่าความตรงเชิงทำนาย .53908 มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

แบบสอบอีกชุดหนึ่งเป็นแบบวัดทัศนคติ มีจำนวน 42 ข้อ แต่เมื่อนำไปพิจารณาปรับปรุงคุณภาพแล้ว ได้จำนวนทั้งสิ้น 37 ข้อ มีค่าความเที่ยงชนิดความคงที่ภายในเป็น .69 สามารถจำแนกบุคคลได้ในระดับ .01 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแบบวัดทัศนคติและแบบสอบวิชาสังคมศึกษาของโรงเรียนคาราคาม เป็น .31036 มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนแบบสอบสัมฤทธิ์ผลด้านการเรียนและแบบวัดทัศนคติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็น .65 มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบที่สร้างขึ้นทั้ง 2 ชุดนี้ไปทำการสอบก่อนและหลังการสอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ แล้วนำผลมาวิเคราะห์เพื่อศึกษาพัฒนาการทางด้านการเรียนและทัศนคติของนักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อน จากการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนแต่ละกลุ่ม และของส่วนรวม พบว่า นักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อน หรือโดยส่วนรวม มีความแตกต่างทางด้านการเรียน คือได้คะแนนเฉลี่ยของการสอบหลังการเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สูงกว่าการสอบก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ทางด้านการทัศนคติปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มเก่งและปานกลางมีคะแนนเฉลี่ยในการสอบหลังการเรียนสูงกว่าการสอบก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 นักเรียนกลุ่มอ่อนมีคะแนนเฉลี่ยในการสอบหลังมากกว่าการสอบก่อนการเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม คะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม สูงเพิ่มขึ้นหลังจากเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่ระดับ .01

สรุปได้ว่า นักเรียนโดยส่วนรวมมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นทั้งทางด้านสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน และทัศนคติหลังจากเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติของกลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อน ปรากฏว่า คะแนนทัศนคติในการสอบก่อนการเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีค่า F เป็น .393 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนทั้ง 3 กลุ่มไม่มีความแตกต่างกันทางด้าน

ทัศนคติ หลังจากการเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์แล้วจึงทำการทดสอบทัศนคติของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม และเปรียบเทียบกันอีกครั้ง ได้ค่า F เป็น 5.735 มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่า นักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อน มีความแตกต่างกันทางทัศนคติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยทางทัศนคติเป็นคู่ ๆ โดยใช้วิธีลำดับกลุ่มแบบ นิวแมน-คูลส์ (Newman Keuls Method) ปรากฏว่า ทัศนคติของนักเรียนกลุ่มปานกลางและอ่อนไม่มีความแตกต่างกัน นักเรียนกลุ่มเก่งและปานกลางไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนนักเรียนกลุ่มเก่งและอ่อนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อน ที่เรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีพัฒนาการทางสัมฤทธิผลทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และมีทัศนคติเปลี่ยนไปในทางดีขึ้น สัมกับสมมติฐาน

2. หลังจากเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์แล้ว ปรากฏว่าทัศนคติของนักเรียนกลุ่มเก่งและกลุ่มปานกลางไม่มีความแตกต่างกัน นักเรียนกลุ่มปานกลางและอ่อนไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนนักเรียนกลุ่มเก่งและอ่อนมีความแตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลการทดลองปรากฏว่า หลังจากเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ นักเรียนโดยส่วนรวมและรายกลุ่ม ไม่ว่าจะกลุ่มเก่ง ปานกลาง หรืออ่อน ด้วงพัฒนาทางด้านสัมฤทธิผลทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 พิจารณาโดยส่วนรวม นักเรียนมีพัฒนาการทางทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายกลุ่ม พบว่า นักเรียนกลุ่มเก่งและกลุ่มปานกลางพัฒนาทางทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนนักเรียนกลุ่มอ่อนพัฒนาทางทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และพบว่า ก่อนเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ทัศนคติของนักเรียนทุกกลุ่มไม่แตกต่างกัน หลังจากเรียนแล้วพบว่า กลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ พบว่า การเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ใ้ผลแก่ผู้เรียนทุกระดับ ทั้งทางด้านสัมฤทธิผลทางการเรียนและด้านทัศนคติ นอกจากกลุ่มอ่อนซึ่งมีทัศนคติ

แตกต่างกันไปจากกลุ่มเก่ง จึงอาจได้รับผลจากการเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ไม่ทัดเทียมกลุ่มเก่งและกลุ่มปานกลาง

เนื่องจากการเรียนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มุ่งพัฒนาทัศนคติควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน พบว่าผลการสอบจากแบบสอบถามทั้ง 2 ชุดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าสหสัมพันธ์ .65 มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าทัศนคติมีผลต่อพัฒนาการด้านสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน คาดว่าถ้าได้เรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ต่อไปค่าสหสัมพันธ์ระหว่างสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและทัศนคติจะสูงขึ้นกว่าเดิม

ทัศนคติที่ได้จากการเขียนบรรยาย ปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ติดต่อการเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ (ดูภาคผนวก ง) มีความเห็นว่าเป็นการเรียนที่สนุก ตื่นเต้น ฝึกการทำงานให้่องไว ฝึกการคิดมีเหตุผลขึ้นกว่าเดิม และมีความสังเกตดีขึ้น ได้ฝึกการวางแผนก่อนลงมือทำงาน เห็นความสำคัญของความสามัคคี ทัศนคติในชั้นที่ไม่ดีคือ การเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีความเห็นที่ได้รับความรู้น้อยไป เพราะทำกิจกรรมมากเกินไป กลัวทำข้อสอบไม่ได้คะแนนดี บางคนไม่รับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ทำให้ทำงานของกลุ่มไม่ได้ผล และรู้สึกไม่สบายใจเมื่อเห็นว่าการทำงานไม่ได้ผลดีและไม่ทันเวลา สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะนักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับวิธีการเรียนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และเวลาที่จำกัดทำให้ต้องเร่งรัดในเรื่องของเวลา ทำให้การดำเนินกิจกรรมเร่งรีบ และทำให้กิจกรรมขั้นวิเคราะห์ไม่ได้ผล และไม่ได้ให้ผลแก่เด็กเท่าที่ควร ซึ่งสาเหตุก็เนื่องมาจากการที่ผู้สอนยังไม่มีประสบการณ์มากพอ ยังมีข้อบกพร่องในการเตรียมหน่วยการสอนและดำเนินการสอนอยู่บ้าง เช่น ในด้านการประยุกต์ใช้ ยังใช้อย่างผิวเผิน ไม่บังเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนเท่าที่ควร

นักเรียนที่ผู้วิจัยได้ทำการสอนมีจำนวน 45 - 46 คน นับว่าจำนวนมาก การสอนในชั้นวิเคราะห์จึงต้องทำการวิเคราะห์ทีละครั้งห้อง ขณะที่ทำการวิเคราะห์ให้กลุ่มหนึ่ง ต้องมอบงานให้อีกกลุ่มทำโดยเหมาะสม นับว่าลำบากแก่ผู้สอนในด้านการเตรียมงานและการดูแลนักเรียน หากนำไปใช้ในการสอนจริง ๆ อาจต้องมีครูผู้ช่วยคอยช่วยเหลือ เพื่ออำนวยความสะดวก และทำให้การสอนได้ผลดีขึ้น

นอกจากนี้พบว่า มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาและการเลือกหน่วยการสอน เพื่อให้บทเรียนสอดคล้องกับวันสำคัญ ผู้วิจัยจึงต้องทำการสอนเพียงสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ

2 ชั่วโมงต่อ 1 ห้องเรียน นับว่าไม่ถูกต้องตามหลักของการสอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งควรสอนสัปดาห์ละ 2 - 3 ครั้ง แม้ผู้วิจัยจะใช้เวลาทดลองสอนในระยะนานถึง 11 สัปดาห์ ก็ไม่ได้รับผลดี เพราะกระบวนการเรียนไม่ต่อเนื่องกัน จึงไม่ได้รับผลเท่าที่ควร และพบว่า การสร้างหน่วยการสอนควรปรับปรุงให้มีกิจกรรมน้อยลง เพื่อให้ความสำคัญแก่ การวิเคราะห์ให้มากขึ้น และควรปรับปรุงหน่วยการสอนด้านการประยุกต์ใช้ให้ลึกซึ้ง และ ปฏิบัติได้ผลดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ควรได้รับความสนใจจากครูผู้สอนสังคมศึกษาในระดับ ประถมศึกษา เพราะเป็นการปูพื้นฐานทักษะทางสังคมและมนุษยสัมพันธ์แก่เด็กตั้งแต่วัยเด็ก ผู้วิจัยใคร่เสนอแนะให้ครูสังคมศึกษาได้พิจารณานำวิธีสอนแบบนี้ไปทดลองใช้เพื่อได้เปลี่ยน บรรยากาศการเรียน และเป็นการเรียนการสอนที่ผู้เรียนรู้สึกสนุกสนาน และไม่สิ้นเปลือง ภาววัสดุอุปกรณ์

2. ครูผู้สอนประจำ น่าจะนำวิธีการสอนแบบนี้ไปทดลองสอนใช้ เพราะมีความคุ้นเคยกับนักเรียนดี สามารถเตรียมนักเรียนให้พร้อมสำหรับการเรียนด้วยวิธีนี้ที่ละน้อยตาม ลำดับชั้นได้ดีกว่า และสามารถยืดหยุ่นด้านเวลาได้ดีกว่าการทดลองในช่วงระยะเวลาอัน จำกัค นอกจากนี้ยังสามารถติดตามผลการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมได้ดีกว่าด้วย

3. ผู้วิจัยใคร่เสนอแนะให้ผู้สนใจจะทำการวิจัย เรื่องกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ในโอกาสต่อไปได้ใช้เวลาในการทดลองสัปดาห์ละไม่ต่ำกว่า 2 ครั้ง และขยายระยะเวลา การทดลองให้นานกว่า 20 ชั่วโมง เพื่อให้กระบวนการเรียนต่อเนื่องกันและรู้ผลแน่นอนขึ้น

4. ควรทำการวิจัยเรื่องเดียวกันนี้ในระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อดูว่าการสอนโดยกระบวนการกลุ่มใช้ได้ผลดีกับการสอนในระดับชั้นใด

5. ควรทำการวิจัยด้วยการสอนวิธีนี้กับวิชาอื่น ๆ ดูบ้างว่าจะให้ผลประการใด